

Samfundet S:t Erik
Stockholm

Näringsdepartementet
n.remissvar@regeringskansliet.se
c.c. peter.kalliopuro@regeringskansliet.se

YTTRANDE
2018-10-01

Yttrande över Boverkets rapport 2018:17, Lovbefriade åtgärder, utvändiga ändringar och anmälan – analys och förslag, d nr N2018/02780/SPN

Samfundet har beretts möjlighet att yttra sig över Boverkets rapport 2018:17 Lovbefriade åtgärder, utvändiga ändringar och anmälan – analys och förslag. Samfundet avstyrker med kraft förslaget att utöka volymen för de sk Attefallshusen från 25 till 30 kvm och att luckra upp regelverket för byggnadernas färg, fasadmateriell och taktäckning. Samfundet S:t Erik kräver att undantaget från bygglov för Attefallshus och tillbyggnader om 15 kvm ska upphävas.

Boverket har fått regeringens uppdrag att analysera hur regelverket kring de sk Attefallshusen och lovbe frielsen av dem och tillbyggnader om 15 kvm fungerar mot bakgrund av de domstolsutslag som visar att de strider mot Europakonventionen. Boverket har också fått i uppdrag att analysera möjligheten till flera regelförenklingar, som att utöka Attefallshusen till 30 kvm och att luckra upp regelverket för byggnadernas färg, fasadmateriell och taktäckning.

Den analys som Boverket gjort visar att de regelförenklingar som genomförts inte framstår som sådana av dem som ska hantera dem. Såväl byggnadsnämnder som medborgare har svårt att förstå hur reglerna är tänkta att fungera. När PBL infördes 1987 med riksdagens beslut om prop. 1985/6:1 Förslag till ny plan- och bygglag, så var det med avsikt att skapa ett robust och sammanhållet regelverk för byggnadslagstiftningen och att komma ifrån den tidigare uppdelningen mellan byggnadslagen och byggnadsstadgan. Med alla de förändringar av PBL som genomförts sedan det infördes framstår PBL alltmer som ett svåröverskådligt lapptäcke av bestämmelser. Samfundet S:t Erik vill understryka att marknadsekonomin inte fungerar utan tydliga regelverk. Det är en rättssäkerhetsfråga.

När förslaget om att slopa bygglovsplikten för tillbyggnader om 15 kvm föreslogs av SOU 2013:34, så varnade Samfundet S:t Erik för de förödande konsekvenser det kunde få på de kulturmiljöer som Stockholms stad försöker värna, inte minst från trädgårdsstadsepoken på 1910- och 1920-talet och de enhetliga småstugeområden som uppfördes från 1930-talet och framåt – egnahem med små tomter i kvarterens inre. Unika miljövärden som riskerar att gå förlorade. Riksdagen beslöt på regeringens förslag att inte bara besluta i enlighet med utredningens förslag utan även att häpnadsväckande nog tillåta nya komplementbyggnader om 25 kvm i strid med gällande detaljplan. Nu föreslår Boverket att de ska få uppföras med 30 kvm, vilket är helt oacceptabelt. Boverkets analys visar dessutom att Attefallshusen inte blivit det tillskott på bostadsmarknaden som var avsikten. De som byggs används i regel för det egna hushållet som gäststugor och extra boendeytor.

Boverket beskriver själv riskerna med sina egna förslag. Vi citerar från sidorna 18-19 i rapporten:

Dagens system för lov och anmälan har ändrats ett antal gånger sedan PBL trädde i kraft 2011 och lovplikten har successivt sänkts i och med att allt fler undantag från krav på lov har införts. Byggnadsnämnderna har fått avsätta mycket tid till att hålla reda på förändringarna och att förklara dem för byggherrar. När lovplikten successivt sänks finns det dessutom en risk att det blir en obalans mellan kraven på bygglov och de materiella krav som gäller för olika åtgärder oberoende av om de är lovpliktiga, lovbefriade eller helt lovfria. Om lovplikten för en åtgärd sänks mycket utan att de materiella kraven anpassas till sänkningen, finns det en risk att lovplikten till slut endast gäller för åtgärder som det inte går att bevilja lov för.

Samfundet S:t Erik varnade också för att en inskränkning av överklaganderätten innebär ett åsidosättande av äganderätten i strid mot Europakonventionen. Det har nu Mark- och miljödomstolen slagit fast i vägledande domar. I syfte att lösa det problemet föreslår Boverket att anmälan ska ersättas med ansökan om startbesked och att berörd granne ska ges möjlighet att överklaga startbesked i den del som avser kap 2 PBL. Boverket skriver att man har övervägt att införa en prövning av kravet på god form, färg och materialverkan och på varsamhet vid ändring i kap 8 PBL vid Attefallsåtgärder, men att man ansett att det inte behövs. Samfundet S:t Erik har mycket svårt att förstå det argumentet. Boverkets förslag kommer inte att innebära någon förenkling vare sig för enskilda eller kommuner. Det kommer bara att gå ut över skyddet för den byggda miljön. Vi kan inte se annat än att det strider mot avsikterna bakom riksdagens beslut om en ny arkitekturpolitik och avsikten bakom beslutet att tillsätta en riksarkitekt.

I själva verket är byggnadsnämndernas bygglovshantering en resurs för medborgarna med råd och stöd från experter om såväl brandskydd, bärighet och andra tekniska egenskapskrav som gestaltning och hänsyn till stadsbildens fordringar. Samtidigt blir grannarnas civila rättigheter enligt Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna garanterade. I Stockholms trädgårdsstäder och småstugeområden har Staden utarbetat särskilda riktlinjer med tips till de boende om hur eventuella tillbyggnader och andra förändringar kan genomföras. De har varit mycket uppskattade av de boende, inte minst genom de råd de har kunnat få av Stadsbyggnadskontorets bygglovhandläggare. Det enda rimliga är att återgå till bygglovskraven istället för att införa nya bestämmelser om startbesked.

Samfundet S:t Erik avstyrker med kraft förslaget att utöka volymen för de sk Attefallshusen från 25 till 30 kvm och att luckra upp regelverket för byggnadernas färg, fasadmateriell och taktäckning. Samfundet S:t Erik kräver att undantaget från bygglov för Attefallshus och tillbyggnader om 15 kvm ska upphävas.

Stockholm den 1 oktober 2018

Monica Andersson
Ordförande

Laila Reppen
Sekreterare